

e-ISSN:2587-2168

Year: 2023

Vol: 9 Issue: 50

pp 1221-1226

Article ID

70369

Arrival

31 May 2023

Published

28 June 2023

DOI NUMBER<http://dx.doi.org/10.29228/ideas.70369>**How to Cite This Article**

Taş, S. (2023). "İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı, Prosedürleri ve Programları", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, (e-ISSN:2587-2168), Vol:9, Issue:50; pp: 1221-1226

International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı, Prosedürleri ve Programları

Occupational Health and Safety Concept, Procedures and Programs

Saim Taş¹ ¹ Doktora Öğrencisi., Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Lefkoşa, KKTC**ÖZET**

İSG, çalışma ortamını kolaylaştırmaya, çalışanı kaliteye adanmış, endüstri ilişkilerini geliştirmeye, performansı artırmaya ve maliyetleri düşürmeye, sağlık ve güvenliğin devamlılığına yardımcı olması nedeniyle son derece önemlidir. Yasal uygunluk ve ahlaki sorumluluğun yerine getirilmesine ilişkin nispeten az kanıt vardır. Benzer şekilde, yönetimin İSG'ye gösterdiği özenin yanı sıra diğer organizasyonel hedefler, tehlikelerin metodik olarak ele alınması ve en yüksek temizlik standartlarının sürdürülmesi, hepsi gerçek bir özveri göstermektedir. Ayrıca, işletmelerin çalışanlarının sağlık ve güvenlik taleplerini ele aldıklarında, çalışanlar ve sendika-yönetim arasındaki ilişkilerin gelişebileceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı, İş Güvenliği, Prosedür, Program**ABSTRACT**

OHS is extremely important as it helps to facilitate the working environment, dedicate the employee to quality, improve industrial relations, increase performance and reduce costs, and maintain health and safety. There is relatively little evidence of legal compliance and fulfillment of moral responsibility. Similarly, management's attention to OSH as well as other organizational goals, methodical handling of hazards and maintaining the highest standards of cleanliness all show genuine dedication. In addition, it is suggested that relations between employees and union-management can improve when businesses address the health and safety demands of their employees.

Keywords: Occupational Health, Occupational Safety, Procedure, Program**1. GİRİŞ**

Çalışma alanlarında iş sağlığı ve güvenliği (İSG) genel olarak tehlikelerin çalışma alanlarından uzaklaştırılması ile ilgili bir bilim dalı olarak açıklanmaktadır. Bu eylemi gerçekleştirmek için profesyonel sektörlerin tüm ortakları bir araya gelerek hem çevreyi hem de insanları koruyan ulusal sağlık ve güvenlik prosedürlerini oluşturacaktır. İSG'nin amacı, çalışma ortamında çevresel, kültürel, genel ve radikal değişiklikler yapmaktır. Geçtiğimiz yıllarda dünya ekonomisi hem olumlu hem de olumsuz etkilerle sarsılmıştır. Günümüzde dünya hızla değişmekte, her şey gelişmekte, örgütsel uygulamalar değişmekte, kadın ve erkeğin yapısının ve yaşam süresinin boyutu uzamaktadır. İSG, insan sağlığının ve yaşamının yanı sıra mülkiyetinin de zarar görmemesi için yasal bir çerçeve içinde uygulanabilecek kural ve düzenlemeleri tanımlamak amacıyla başlı başına bir bilim haline gelmiştir. İSG aynı zamanda birçok kişinin de ilgisini çekmiş ve mühendislik ve tıbbi çerçevelerde kendine yer bulmuştur. Günümüzde işletmeler, kurumlar, fabrikalar ve atölyeler için uzun vadeli danışmanlık ve eğitim sağlayan mühendis, doktor ve teknisyenlerden oluşan bir çalışma ekibine sahip İSG kurumları da bulunmaktadır (Salguero-Caparrós, Pardo-Ferreira, Martínez-Rojas ve Rubio-Romero, 2020). Ayrıca İSG, çalışanları meslekleri veya çalışma ortamları ile ilgili her türlü tehlikeden korumaya çalışan alandır. Bu, tehlikelere katkıda bulunan kişisel veya teknik faktörlerin ele alınması, böylece çalışma ortamının ve koşullarının iyileştirilmesi ve çalışanların uzun süreli fiziksel ve zihinsel sağlıklarının güvence altına alınmasıyla gerçekleştirilir (Özkılıç, 2005; Khashim & Ali, 2020).

Örgütler, sosyal faaliyeti koordine etmek için modern devletin yapısında ihtiyaç duyarlar. Ancak iş sağlığı ve güvenliği (İSG) yöntem ve prosedürlerinin olmaması ya da bunların bilinmemesi veya ihmal edilmesi bu kurumlarda çalışanlar için bazı zorluklara ve engellere yol açmaktadır. Bütün bunlar genel olarak işin işleyişini olumsuz etkileyebilmektedir (Tatlıcan ve Ögenli, 2020). Ayrıca, organizasyonlarda İSG sistemlerinin uygun olmayan şekilde uygulanması, çalışanları iş performanslarını olumsuz etkileyen çeşitli mesleki risklere maruz bırakmaktadır (Tappura, Syvänen & Saarela, 2014:42). Ayrıca İSG eylemleri, çalışanların zihninde rahatlık, güvenlik ve aidiyet duygusunu geliştirir (Kumar ve diğerleri, 2014). Sonuç olarak, birçok kuruluş İSG önlemlerine büyük önem vermektedir. İş kazaları ise istihdam kayıplarına yol açtığı için önemli miktarda zaman

ve paraya mal olmaktadır. Birçok araştırmacı ve politika yapıcının dikkatlerini çalışma alanı olarak İSG yönetim sistemi (İSGYS) ve uygulamalarına çevirdiğini belirtmekte fayda vardır.

İSG endişesinin günümüzde modern iş organizasyonlarında önemli bir yere sahip olduğunu belirtmekte fayda vardır ve bu, çalışanları korumaya yönelik olağanüstü çabalara dikkat çekmektedir (Ateş, 2020). Ayrıca, İSG'nin iş yerindeki bazı etkilenen bireyler için artık bir sorun olmaktan çıkıp, üretim araçlarının ve yaşam araçlarının geliştirilmesinden sonra kurumlara her düzeydeki herkesin artan ilgisini karşılayan genel bir sorun olduğu belirtilmelidir. İSG konusu, sosyologların ve psikologların, nedenlerini ortaya çıkarmak için bilimsel araştırmalar ve saha çalışmaları yaparak, oluşmasını engelleyen yolları ortaya koyarak ve böylece iş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini güçlendirerek, sosyologları ve psikologları ilgilendiren başlıca konulardan biri olarak kabul edilmektedir (Judi, 2020:196-197).

2. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG)

İSG alanının iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle kurumlarda iş performansını etkileyen birçok yönü vardır. İSG'ye olan ilgi, insan üretim faaliyetinin başlangıcında dikkat çekmiş, ancak gelişimi sanayi devrimi ve buna bağlı tehlikelerle başlamıştır (Gözüak ve Ceylan, 2021). Ülkeler bu alanda yasa ve mevzuat çıkarmak için acele ettiler ve araştırmacılar ve düşünürler onu incelemekten ve analiz etmekten çekinmemişlerdir, ancak kurumsal düzeyde bu ilgi, İSG ile ilgili her şeyi denetleyen bir departmanın oluşumunda kendini göstermiştir. Bu konuya artan ilgi, nihayetinde kurumlardaki üretim verimliliğini ve iş performansını ve ayrıca herhangi bir ülkenin ulusal ekonomisinin verimliliğini etkileyen iş kazaları ve meslek hastalıklarının insani, sosyal ve ekonomik etkilerinden kaynaklanmaktadır (Himmish, 2013:3).

Son yıllarda iş sağlığı ve güvenliği programlarına artan ilgi ve işçileri iş kazalarından ve çalışma ortamını çevreleyen risklerden kaynaklanan zararlardan korumaya yönelik birçok kanun ve mevzuatın çıkarılması ışığında, sanayi işletmelerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili temel kavramlara aşina olmaları, program ve prosedürlerinin fiili uygulamasına bağlı kalmalarını sağlamak önemli hale gelmiştir. Machan'a (2019) göre iş sağlığı ve güvenliği programları kavramına geçmeden önce iş kazaları ve meslek hastalıklarına ulaşılması gerekmektedir. Kaza, çalışma sırasında meydana gelen ani bir olaydır ve kaza, kuruma veya üretim araçlarına zarar verebilir veya işçilerden birinin yaralanmasına neden olabilir. İş kazası, işçinin işyerinde maruz kaldığı kazanın doğrudan sonucu olan belirli bir kazanın meydana gelmesi nedeniyle işçiye verilen zarardır ve meslek hastalıkları da iş yaralanması olarak kabul edilir. İSG programları, işçinin mesleki olarak korunması ve çalışma ortamının sağlanması, makine, hammadde ve çevrenin korunması dahil işletmenin korunması şeklinde tanımlanabilir. Abu Shama'ya (1999) İSG programlarını sanayi kuruluşlarında can ve malın korunmasını garanti eden prosedürler ve önlemler dizisi olarak tanımlamıştır. Thivel ve diğerleri (2018), İSG programlarının, özellikle fiziksel olanlar olmak üzere, faaliyetleri sırasında bir kaza durumunda çalışanları korumayı amaçlayan programlar olduğuna inanmaktadır.

Günümüzde en önemli üretim faktörü olan insan, teknolojik gelişmelere paralel olarak işyerlerinde de çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunlar insan sağlığına ve ardından yönetime ait her türlü mal için tehdit oluşturmuştur (Duryan, Smyth, Roberts, Rowlinson ve Sherratt, 2020). Faaliyet alanlarının artması, işlemlerin karmaşıklaşması ve bunların sonucunda tehlikelerin artması, yeni belirli kural ve kanunların getirilmesini zorunlu kılmıştır. Tüm bu nedenlerden dolayı bu konuyla ilgili bilimsel çalışmalar başlamış ve iş güvenliği kavramı tıp, teknik ve diğer bilimlerin ortak çalışma alanı olarak ortaya çıkmıştır (Umutlu ve Karcıoğlu, 2021).

İş güvenliği, işyerinde var olabilecek veya dışarıdan kaynaklanabilecek tehlikelerin belirlenmesi, risklerin derecelendirilmesi, neden olan faktörlerin ve tehlikelerin belirlenmesi için kontrol tedbirlerinin belirlenmesi için yapılması gereken çalışmaları kapsamaktadır. Bu riskler analiz edilerek riske dönüştürülür. İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kural ve kanunlarına göre, işyerinde tehlike oluşturabilecek kaynakların veya tehlikeli durumların belirlenmesi için risk analizi yapılması gerekmektedir (Savcı, Şerbetçi ve Kılıç, 2018). İş yeri riskleri değerlendirilerek, iş yeri risklerinin önlenmesine yönelik faaliyetlerin planlanması ve uygulamaların takibinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca bu faaliyetler basılı materyallerle desteklenmelidir. Aksi takdirde uygun olmayan çalışma koşulları ürün ve malzeme kaybına, iş ekipmanlarının zarar görmesine ve en önemlisi şirketlerin en önemli sermayesi olan nitelikli çalışanların yaralanmasına veya organ kaybına veya ölümüne neden olabilmektedir (Yılmaz, Selçuk, Çınar ve Beytullah, 2019). Ancak iş kazalarının yarattığı psikolojik atmosfer, iş verimliliğini etkileyebilmekte ve bu arada işyerinde prestij kaybına neden olmaktadır. Sosyal ve ekonomik kalkınmanın göstergelerinden biri olan iş sağlığı ve güvenliği düzeyinin iyileştirilmesi, toplumda güvenlik kültürünün oluşmasında büyük önem taşımaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde

de anaokulundan emeklilik yaşına kadar yaşam boyu öğrenme yoluyla toplam güvenlik kültürüne ilişkin bir ihtiyaç bulunmaktadır (Çetin ve Beğik, 2021).

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Al-Hindawi (1994)'e göre İSG, çeşitli kategorilerdeki çalışanları, bu risklerin kişisel, teknik ve çevresel kaynaklarını, çalışanların uygun fiziksel, psikolojik ve sosyal sağlıktan yararlanmalarını sağlayacak şekilde ele alarak, ani veya uzun vadeli zararlı sağlık etkilerinden korumayı amaçlayan bir alandır. En temel haliyle İSG, "güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamının sağlanması, üretim unsurlarının üç temel bileşeni olan insan, makine ve malzemeyi, güvenli ve huzurlu bir ortam yaratılması içinde koruyarak, insanları iş yeri kazalarından ve iş kazalarından korumak" anlamına gelmektedir.

Boukhamkham (2002) çalışmalarına göre iş sağlığı ve güvenliği açısından performans yöntemlerini belirleyip minimum çaba ve riskle çalıştırmayı hedefler, operasyonları ve görevleri zamanında tamamlamak için yaralanma sayısını azaltmaya ve üretim maliyetlerini düşürmeye çalışılmaktadır. Çalışanların moralini yükseltmenin yanı sıra kurumlarına olan güvenlerini artırmak, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm konularda bilinçlendirmek ve eğitmek önemlidir

KifleMideksa (2018) çalışmalarında iş sağlığı ve güvenliği açısından denetim ve yönetim eğitimi, insan kaynakları ofisi tarafından video, televizyon yayınları ve internet tabanlı kaynaklar kullanılarak koordinasyonun sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bültenleri yazdırmak, personele güncel bilgiler sağlamak, güvenlik etiketleri oluşturmak ve gerektiğinde değişiklik yapmak şiddetle tavsiye edilmektedir. İnsan kaynakları yönetimindeki akademisyenler ve uygulayıcılar da sağlık ve güvenliğe daha fazla dikkat etmelidir. Bütünsel bir strateji olarak, stratejik insan kaynakları yönetimi, kuruluşun en önemli varlıklarını ve personelini korumak için bir dizi İSG yönetmeliğinin oluşturulmasını ve teşvik edilmesini içermelidir

Çalış ve Büyükakıncı (2019) çalışmalarına göre çalışanlar sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışırlarsa daha motive olacaklar, daha iyi performans gösterecekler ve daha sadık olacaklardır. Çalışanlardan ve yönetimden oluşan bir işyeri güvenlik komitesinin oluşturulması, çalışanların katılımını ve sorumluluk duygusunu geliştirir, çalışanların güvenlik ve sağlık girişimlerinin iyileştirilmesine yönelik önerilerini teşvik eder, görüntü destekli güvenlik verilerinin düzenli olarak yayılmasına katkıda bulunur ve çalışanlar için olağanüstü güvenlik ve sağlık uygulamaları sağlamaktadır. Son olarak, bir komite oluşturmak, çalışanların düzenli güvenlik eğitimi almasını sağlamanın yanı sıra denetçilerin ve yöneticilerin bilgi ve bağlılığını artırmaya yardımcı olmaktadır

Salguero-Caparrós, Pardo-Ferreira, Martínez-Rojas ve Rubio-Romero (2020) çalışmalarında şirketlerin İSG konusunda daha fazla sorumluluk aldıkça çalışan davranışı değişebildiğini ve yönetim kat hizmetlerine dikkat ederlerse, çalışanların maaş pazarlığı yaparken daha yumuşak bir duruş benimseyebildiklerini ifade etmişlerdir. İşyeri sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, çalışan bağlılığı üzerinde önemli bir yararlı etkiye sahip olabilir.

4. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROSEDÜRLERİ VE PROGRAMLARI

İş sağlığı ve güvenliği programları, çalışanları fiziksel ve zihinsel risklerden ve yaralanmalardan korumayı, yetkinliklerini ve yeteneklerini korumayı ve becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca performans yöntemlerini belirleyip minimum çaba ve riskle çalıştırmayı hedefler, operasyonları ve görevleri zamanında tamamlamak için yaralanma sayısını azaltmaya ve üretim maliyetlerini düşürmeye çalışır. Çalışanların moralini yükseltmenin yanı sıra kurumlarına olan güvenlerini artırmak, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm konularda bilinçlendirmek ve eğitmek hedeflenmektedir (Boukhamkham, 2002). Çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye atmadan görevlerini yerine getirebilmeleri için örgütlerde sağlanması gereken en önemli iş sağlığı ve güvenliği programları belirlenmiştir. Bunlar alt başlıklar halinde açıklanmıştır.

4.1. Çalışma Koşullarını İyileştirme

Çalışma koşulları, iş kazalarının en önemli nedenlerinden biri olarak kabul edilmekte olup, iyileştirilmesine özen gösterilmesi ve risklerin en aza indirilmesi, yaralanmaların ve etkilerinin önlenmesine yardımcı olduğu için önemli bir iş güvenliği önlemi olarak kabul edilmektedir (Al-Sakka, 2019). İnsan unsuru, kurumu çevreleyen ve fiziksel, psikolojik ve sosyal etkilerle sonuçlanan yaralanma ve hastalıklara neden olan riskler nedeniyle, iş sağlığı ve güvenliği yanında, kurumun ilgisinin ana nedeni olarak kabul edilir. İş kazaları ve meslek hastalıkları işçinin psikolojik durumuna ve moraline yansır. Sağlığını, yaşamını ve geleceğini tehdit eden risklerle dolu bir ortamda işini yaptığı için sürekli bir korku duyar (Can ve Kargı, 2019).

4.2. İşi ve ortamını değiştirme

İşin ve ortamın modifiye edilmesi, yeterli aydınlatma ve gürültü tedavisi sağlayarak, işyerinin temiz ve düzenli olmasını sağlayarak, çalışma süresini ve biçimini ayarlayarak, doğru sıcaklıkları ve iç hava temizliğini sağlayarak yapılabilir (Aqili, 2005). Artan iş baskısı, çalışanı kaygı ve depresyona maruz bırakır, böylece odaklanma ve doğru düşünme yeteneğini kaybeder (Toktaş ve Can, 2018).

4.3. İşyerinde yaşam kalitesi

Kuruluş bunu, bireysel sorumluluğu teşvik ederek, işyerinde insani düşünceyi teşvik ederek ve sosyal iklimi iyileştirerek yapabilir (Bayram ve Ünğan, 2020). Ekonomik düşünce, hem kurum hem de ülke ekonomisi üzerindeki etkileri, sonuçları ve sonuçları nedeniyle ekonomik kurumlarda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi gerekliliğini şu şekilde gerektirmektedir (Can ve Kargı, 2019). İş sağlığı ve güvenliğine olan ilgi, kurum için rakipler arasında bir itibar yaratır ve halkla ilişkilerini geliştirir, bu da en iyi yetenekleri elde tutma ve onları cezbetme becerisine sahip olmasını sağlar (Aqili, 2005).

4.4. Görevleri değiştirme

Görevleri değiştirmek, onları genişleterek ve zenginleştirerek ve pozisyonları döndürerek olabilir (Bayram ve Ünğan, 2020). Genel olarak iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, çalışanlarda bunların önemine ve bunların sadece idarenin amaçlarına ulaşmak için kullandığı bir araç olmadığı, moral ve memnuniyet artışına yol açarak işten ayrılmalarını azaltan bir duygu yaratır (Toktaş ve Can, 2018). Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının azaltılması, işe gelmeme günlerinin sayısında azalmaya yol açmaktadır (Tatlıcan ve Çögenli, 2020).

4.5. İş Güvenliğinin İstihdam Testlerine Entegrasyonu

Psikolojik stabilite, görsel beceriler, çalışan güvenilirliği ve kas koordinasyonu ölçümleri gibi çeşitli testler uygulanarak uygulanabilir (Ashour, 2015). İş kazaları ve hastalıklarının, kurumun verimliliğinin düşmesine ve içinde doğrudan ve dolaylı işletme maliyetlerinin yüksek olmasına yol açan birçok etkisi vardır: ikincisi, finansal bir yük ve üretim unsurlarının olağandışı tüketimi, olumsuz yönde etkiler. Kurumdaki üretken verimliliği ve zaman içinde varlığını sürdürmesini tehdit eder (Gözük ve Ceylan, 2021).

4.6. İşçilerin İş Güvenliği Programlarının Geliştirilmesine Dahil Edilmesi

Önceki yıllarda yapılan birçok çalışma, iş güvenliği programlarının geliştirilmesine ve onlara yönelik işlerin yürütülmesine işçileri dahil etmenin değerini doğrulamıştır. İşçiler, işleri için iş güvenliği programlarının tanımlanmasına katılmaya teşvik edilirlerse, kuralları kendileri belirleyecek ve böylece kabul edecek ve saygı göstereceklerdir (Bayram ve Ünğan, 2020).

4.7. Kaza Önleme Eğitimi

Kaza önleme eğitimi, kazaları ve riskleri en aza indirmeyi amaçlar, eğiticinin işçinin davranışını değiştirme yükü vardır ve bu değişikliğin kanıtı uygun güvenlik davranışının gerçekleştirilmesidir ve eğitim programlarının onlar kadar önemli olmadığını düşünülebilir (Al-Sakka, 2019). Sağlık zararları, sakatlıklar, kronik hastalıklar ve ölümler, sosyal ve aile hayatı üzerinde olumsuz yansımaları sahiptir. Ailenin geçimini sağlayan birinin ölümü veya kalıcı sakatlık, aile üyelerinin kaybolmasına neden olur (Gözük ve Ceylan, 2021).

4.8. Kişisel Koruyucu Ekipman ve Cihazların Kullanımı

Kurumdaki insan kaynakları yönetiminden sorumlu organizasyon birimi, çalışanları yaralanmalardan korumak için iş güvenliğine yönelik ekipman ve araçların yanı sıra koruma gerekliliklerini ve ekipmanın bakımını sağlamakla ilgilenir ve bu organizasyon birimi, aşağıdakilere yönelik eğitim ve öğretim programları yürütmelidir (Bayram ve Ünğan, 2020).

4.9. İş Güvenliği İçin Afiş ve Reklam Kullanımı

Reklamlar ve afişler, ticari reklamlar kadar çalışanların davranışlarını etkilediğinden, özellikle iyi hazırlanmış ve kullanılmışsa, çalışanlar arasında farkındalık yaratmanın önemli bir aracıdır (Ashour, 2015).

4.10. İlk Yardım ve Tıbbi Yardımın Sağlanması (İş Hekimliği)

İş hekimliği, öncelikle işçileri iş kazaları ve meslek hastalıklarından korumayı amaçladığından, iş sağlığı ve güvenliği sisteminin temel bir bileşenidir. Çalışma koşullarının iyileştirilmesine, kaza veya meslek hastalığı olmaksızın güvenli ve sağlıklı bir şekilde düzenlenmesine ve yaralanma durumunda hızlı müdahaleye kalıcı katkısı ile iş gücüdür (Belloula, 1994).

4.11. Cihaz ve Makinaların Düzenli Bakımı

Cihaz ve makinelerin yağlanması, hasarlı parçaların onarılması ve değiştirilmesi ve bu cihazların uygun şekilde planlanması ve düzenlenmesine katkıda bulunmak ve daha az yer çalışacak ve işgücünü koruyacak şekilde ayarlanarak kaza oranlarını azaltarak olacaktır. Makinenin tamir süresi mühendisin görüşüne bağlıdır, bu sayede arızalar ve duruşlar en aza indirilebilir ve bu genellikle rutin bir sistem setine göre yapılır ve kazaların nedenlerinin ihmal içerdiğine dikkat çekilir. Bakım ve yetersiz denetim ve çalışma sırasında ani durmaları önlemek için parçaların tamamen hasar görmeden değiştirilmesi daha uygundur (Al-Sakka, 2019).

4.12. İş Güvenliğine İlişkin Teşvik ve Disiplin Düzenlemelerinin Kabul Edilmesi

Bazı kurumlar, ödüllerin verildiği ve hak edenlere değerli hediyelerin verildiği işyerinde uygun davranışlar için yarışmalar düzenlemek ve ihlal edenler için bir disiplin sistemi gibi, çalışanları iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerine uymaya teşvik etme yöntemini takip etmektedir (Ashour, 2015).

5. SONUÇ

İş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ile çalışanların işyerinin olumsuz etkilerinden ve iş kaynaklı hastalıklardan korunarak rahat, güvenli ve huzurlu bir ortamda çalışmalarını amaçlanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinin kurulması, sosyal sistemi etkilemesi nedeniyle çeşitli kurum ve kuruluşlarla yakından ilişkilidir. İşyerinde işveren ve işçiler, trafikte sürücü ve yayalar, evdeki tüm aile bireyleri iş sağlığı ve güvenliği ile etkileşim içindedir. İşverenler tarafından maddi ve manevi menfaatleri nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği dikkate alınmalı; doğrudan etkilenen insanlar olarak işçiler ve vatandaşların mutlu bir yaşam ve sağlık sağlama sorumluluğu nedeniyle hükümetler tarafından korunmalıdır. Verimli bir çalışma sistemi oluşturmak için işveren, organizasyon ve teknik önleyici tedbirler için para harcamalı; işçiler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına göre çalışma sistemini sürdürmek zorundadır. Devlet gerekli kontrolleri yapmalı, denetleyici kurumlar oluşturmalıdır. Bunların birleşmesi sonucunda verimli ve mutlu bir çalışma sistemi kurulabilecektir.

İş sağlığı ve güvenliğine yönelik uygulamalar kapsamında özellikle işletmeler tarafından gerekli program ve prosedürlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları çerçevesinde çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve çalışan sağlığının korunmasına yönelik önlem ve tedbirlerin alınması gerekmektedir. Çalışanların hem fiziksel hem de psikolojik sağlıklarını korumaya yönelik olarak gerekli program ve prosedürlerin işletme tarafından önceden belirlenmesi ve aktif bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu çerçevede çalışma ortamında risk unsurlarının ortadan kaldırılması ve artan iş baskısının dikkate alınarak işletme tarafından kurum içi çalışma ortamının iyileştirilmesine yönelik programlar önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Abu Shama, A. (1999), *Industrial Security*, Arab Academy for Security Information, (1st ed.). Riyadh.
- Al-Hindawi, W. A. (1994). Reality and Development Suggestions. *Journal of Public Administration*, Institute of Public Administration, p. 53
- Al-Sakka, M. (2019). The Impact of Organizational Health on Strategic Performance An Applied Study on Insurance Companies Operating in Palestine.
- Aqili, O. W., (2005), *Contemporary Human Resources Management*, (1st ed.). Wael Publishing, Amman, Jordan, 275-276.
- Ashour, D. A. (2015, September). The psychological dimensions of occupational health and safety of the worker within the organization. *Journal of Human and Social Sciences*, p. 233 & 242.
- Ateş, Z. G. (2020). Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Eğitilmeleri. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(2), 713-744.
- Bayram, M., & Ünğan, M. C. (2020). The relationships between OHS prevention costs, OHSMS practices, employee satisfaction, OHS performance and accident costs. *Total Quality Management & Business Excellence*, 31(11-12), 1325-1344.
- Belloula, T., (1994), *Labor law*, Algiers, 201.
- Boukhamkham, A., (2002), Analysis and Evaluation of Social Performance in the Industrial Establishment, *Journal of Humanities*, No. 18, Mentouri University Publications, Constantine, December.

- Can, G. F., & Kargı, Ş. (2019). Sektörlerin İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Risk Seviyelerinin Critic-Edas Entegrasyonu İle Değerlendirilmesi. *Endüstri Mühendisliği*, 30(1), 15-31.
- Çalış, S., & Büyükakıncı, B. Y. (2019). Occupational health and safety management systems applications and a system planning model. *Procedia Computer Science*, 158, 1058-1066.
- Çetin, S., & Beğik, V. (2021). İş Sağlığı ve Güvenliği'nde Sürdürülebilir Kişisel Koruyucu Donanım Politikalarının Uygulanması. *International Journal of Engineering Research and Development*, 13(1), 202-211.
- Duryan, M., Smyth, H., Roberts, A., Rowlinson, S., & Sherratt, F. (2020). Knowledge transfer for occupational health and safety: Cultivating health and safety learning culture in construction firms. *Accident Analysis & Prevention*, 139, 105496.
- Gözüak, M. H., & Ceylan, H. (2021). Türkiye'de inşaat sektöründe meydana gelen iş kazalarının iş sağlığı ve güvenliği bağlamında analizi: Güncel eğilimlere genel bir bakış. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(2), 133-143.
- Himmish, Abdel Nour. (2013). The impact of lack of occupational health and safety management on productive efficiency at University of M'Sila (Doctoral dissertation).
- Judi, H. (2020, July 02). Occupational Health and safety in the Algerian companies. *Scientific Prospects Magazine*.
- Khashim, A. & Mufftah Al-Mabrouk Ali. (2020). The effect of applying the rules of occupational safety and security on improving the performance of employees (Doctoral dissertation, University Of Zawia), p. 170-175.
- KifleMideksa. (2018, November). Effects of Occupational Safety and Health Management Practices on Organizational Commitment. Retrieved from HYPERLINK <http://etd.aau.edu.et/bitstream/handle/123456789/17037/Kifle%20Mideksa.pdf>
- Machan, A. (2019), The role of the occupational health and safety system in improving human performance in the industrial establishment, Doctoral dissertation University of Messila Faculty of Economic Business and Management Sciences, Algeria.
- Özkılıç, Ö. (2005). İş sağlığı ve güvenliği, yönetim sistemleri ve risk değerlendirme metodolojileri. TISK Yayınları, Ankara.
- Salguero-Caparrós, F., Pardo-Ferreira, M. D. C., Martínez-Rojas, M., & Rubio-Romero, J. C. (2020). Management of legal compliance in occupational health and safety. A literature review. *Safety science*, 121, 111-118.
- Salguero-Caparrós, Pardo-Ferreira, Martínez-Rojas ve Rubio-Romero, 2020
- Tappura, S., Syvänen, S., & Saarela, K. L. (2014). Challenges and needs for support in managing occupational health and safety from managers' viewpoints. *Nordic journal of working life studies*, 4(3), 31. 136
- Tatlıcan, M., & Çögenli, M. Z. (2020). İş Sağlığı Ve Güvenliği Performans Değerlendirme Uygulamalarının İş Tatmini Üzerine Etkisi: Endüstri İşletmesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 181-194.
- Thivel, D., Tremblay, A., Genin, P. M., Panahi, S., Rivière, D., & Duclos, M., (2018). Physical activity, inactivity, and sedentary behaviors: definitions and implications in occupational health. *Frontiers in public health*, 6, 288.
- Toktaş, P., & Can, G. F. (2018). Şantiyelerin İş Sağlığı Ve Güvenliği Açısından Risk Düzeylerine Göre Kemıra-M Yöntemi İle Sıralanması. *Ergonomi*, 1(3), 123-136.
- Umutlu, S., & Karcıoğlu, F. (2021). İş Sağlığı Ve Güvenliğinin İş Tatmini Üzerine Etkisi: Çimento Sektöründe Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 65-81.
- Yılmaz, F., Selçuk, A. L. P., Çınar, U., & Beytullah, Ö. Z. (2019). İş Sağlığı Ve Güvenliği Profesyonellerinin Ücret Ve Çalışma Koşullarının Analizi. *Ohs Academy*, 2(1), 41-49.